

حمله به مرکز فرماندهی مغز

از سیستم عصبی مرکزی بدن، حساس ترین و حیاتی ترین عضو بدن، سپرهای حفاظتی زیادی مراقبت می کنند. یک مجموعه و ستون فقرات استخوانی و محکم، عضلات روی ستون فقرات، پوست روی آنها و ... در داخل خود این حفاظ های استخوانی هم چند لایه مختلف وجود دارند که مثل غلافی از سیستم عصبی مرکزی (مغز و نخاع) در برابر آسیب ها و عفونت ها حفاظت می کنند. این لایه ها منتر نام دارند، اما گاهی پیش می آید که این لایه ها خودشان دچار التهاب و عفونت می شوند. مننژیت یا التهاب پرده های مغز و نخاع، بیماری التهابی و خطرناکی است که منتر را آلوده می کند.

چه چیز به پرده مغز آسیب می زند؟

مننژیت می تواند در اثر عوامل مختلفی به وجود بیاید. هر چیزی که بتواند سیستم ایمنی را علیه منتر تحریک کند و یا باعث التهاب سیستم ایمنی داخل این پرده ها بشود، التهابی ایجاد می کند که علائم مننژیت را به دنبال خواهد داشت. عفونت های ناشی از باکتری، عفونت های ویروسی آسیب ها، سرطان هایی خاص و بعضی از انواع داروها می توانند این غشاهای محافظ را ملتهب کنند و باعث فشار و آسیب به مغز بشوند. اما آنچه که ما بیشتر به عنوان مننژیت می شناسیم ناشی از عامل باکتریال یا گاهی ویروسی است. باکتری های هموفیلوس آنفلونزا، نیسریا مننژیتیدیس و

استرپتوکوک نومونیا شایع ترین باکتری هایی هستند که باعث ایجاد این بیماری می شوند.

این باکتری ها اغلب بدون هیچ مشکل و علامت خاصی در مخاط دهان و حلق افراد زندگی می کنند، اما گاهی اوقات ممکن است پیش بیاید که این باکتری های به ظاهر بی ضرر از سد سیستم ایمنی بدن بگذرند و وارد مایع مغزی نخاعی فرد شوند. در این محیط که محیط مناسبی برای زندگی این باکتری ها به حساب می آید، باکتری ها با سرعت تکثیر می شوند و باعث التهاب و تورم مننژ می شوند. این همان زمانی است که علائم عفونت مننژیت به وجود می آید. عفونت های ویروسی هم مشابه باکتری ها عمل می کنند و با ورود به فضای دور مغز و نخاع و تکثیر باعث التهاب می شوند اما التهاب آنها معمولاً خفیف تر است.

مننژیت چه علائمی دارد؟

حدود ۹۰ درصد بیماران سردرد را ذکر می کنند. تقریباً اولین علامتی که به وجود می آید سردرد است که به خاطر فشار به بافت مغز و تورم مننژ و افزایش مایع نخاعی به وجود می آید. به دنبال سردرد، سفتی گردن اتفاقی می افتد. گرفتگی و احساس سفتی در عضلات گردن که با معاینه خاصی می توان کاملاً آن را مشخص کرد. (پزشک برای تشخیص این علامت از بیماری می خواهد دراز بکشد و سر بیمار را به طرف

سینه اش خم می کند. درد، مقاومت در خم کردن گردن و گاهی خم کردن زانو ها در

واکنش به این کار نشانه سفتی گردن است.)

به دنبال سردرد و سفتی گردن هم تب به وجود می آید تا سه گانه علائم تشخیص

مننژیت تکمیل شود. هر بیماری که دارای این علائم سه گانه باشد را باید به سرعت به

بیمارستان منتقل کرد و اقدامات درمانی را برایش انجام داد. فتوفوبی یا ترس از نور،

فونوفوبی یا ترس از صدا، تحریک پذیری، تغییرات سطح هوشیاری، خواب آلودگی،

تهوع، استفراغ، هذیان و گاه تشنج از علائم دیگر مننژیت هستند. در نوزدان که نمی

توان معاینات را به خوبی انجام داد و علائمشان هم با بزرگسالان متفاوت است،

مننژیت را می توان از تب، کاهش فعالیت، تحریک پذیری، تهوع، شیر نخوردن و در

نهایت تشنج، تشخیص داد. در نوزدان گاهی ملاحظ آنها به خاطر افزایش فشار مایع

مغزی، تورم ایجاد می شود که می تواند نشانه مننژیت باشد.

علائم بیماری مننژیت و به خصوص آن علائم سه گانه، طی چند ساعت و گاهی یک

تا ۲ روز به وجود می آیند و در این مواقع باید بیمار را به سرعت به بیمارستان منتقل

کرد چون زمان برای درمان این بیماران بسیار حیاتی است.

درمان مننژیت

مننژیت یک اورژانس پزشکی است. یعنی با مشاهده کوچک ترین علائمی از آن باید به

بیمارستان مراجعه کرد و در شک به آن هم حتی باید بیمار را بستری کرد. نوزدان و

بچه ها بیشتر در معرض خطر این بیماری هستند چون هم بیشتر مبتلا می شوند و هم تشخیص علائم در آنها سخت تر است.

بعد از مراجعه به بیمارستان و معاینه بیمار توسط پزشک و مشاهده علائم بیماری، باید تشخیص قطعی شود در همین زمان هم نباید وقت را از دست داد و باید برای بیمار آنتی بیوتیک های وسیع الطیف که عفونت گونه های مختلف باکتری را درمان می کنند، تجویز شود اما قبل از آن باید برای بیمار یک آزمایش مخصوص انجام داد. آزمایش مایع نخاعی بیمار برای تعیین نوع باکتری.

دانستن علت اصلی ایجاد مننژیت بسیار مهم است چون در تعیین روش درمان نقش دارد، مثلاً ویروس ها معمولاً مننژیت نضیف و ملایمی ایجاد می کنند که خود به خود و ظرف یک تا دو هفته بهبود می یابد و اغلب درمان خاصی احتیاج ندارد و فقط باید درمان علامتی (یعنی تخفیف علامت ها) انجام شود. مثل تجویز کورتون برای کاهش تورم مننژ.

اما عفونت های باکتریال را باید دقیقاً مشخص کرد تا آنتی بیوتیک مخصوص به آن باکتری تجویز شود. آزمایش مایع نخاعی اصلی ترین آزمایشی است که برای این به بیماران انجام می شود. در این آزمایش پزشک در شرایط استریل توسط یک سوزن مخصوص، از انتهای ستون فقرات، مقدار کمی از مایع نخاعی خارج می کند و آن را برای بررسی به آزمایشگاه می فرستد. رنگ، قوام و فشار این مایع در همان زمان خارج

شدن هم می تواند در تشخیص بیماری به پزشک کمک کند. به غیر از آزمایش مایع نخاعی یا LP، آزمایش های دیگری هم انجام می شود. آزمایش خون، عکس قفسه سینه و گاهی سی تی اسکن و ام آر آی بعد از مشخص شدن نوع باکتری، آنتی بیوتیک وسیع الطیف به آنتی بیوتیک مخصوص آن باکتری تغییر می کند. به طور کلی درمان اولیه عفونت های باکتریال، تجویز سفر تیاکسون و سفوتاکسمی است که اغلب گونه های باکتری را پوشش می دهد. گاهی نیز ونکوماسیسین و درمان های ترکیبی دیگر تجویز می شود که بسته به نوع عفونت، سن بیمار و شرایط او و حتی اقلیمی که در آن زندگی می کند، متفاوت است.

پیشگیری از خطرات

علت خطرناک بودن مننژیت، آسیبی است که به بافت مغز می رساند. طولانی شدن زمان التهاب ممکن است باعث گسترش عفونت به بافت مغز و یا افزایش فشار داخل جمجمه و آسیب به مغز شود که در نتیجه آن کما و مرگ اتفاق می افتد. عوارض کم خطرتر این بیماری هم چیزهای دلپذیری نیستند. عوارض طولانی مدتش مثل کاهش شنوایی، عقب افتادگی ذهنی، فلج و تشنج های مکرر می تواند نتیجه این بیماری باشند که گاهی اوقات حتی در صورت درمان هم برای بیمار بجا می ماند. علت اصلی اغلب این عوارض هم این است که تشخیص و درمان به موقع صورت نگرفته است.

بهترین پیشگیری از ابتلا به این بیماری و عوارض آن هم، بعد از تشخیص و درمان سریع، تزریق واکسن است. تزریق واکسن های آنفلوآنزا و یا واکسن های مننژیت علیه باکتری های شایع این بیماری در زمانی که احتمال ابتلا به این بیماری وجود دارد، یک اقدام پیشگیرانه مؤثر است.

درمان افراد نزدیک به یک بیمار هم به علت احتمال ابتلای آنان به بیماری می تواند روش پیشگیری خوبی باشد. عفونت مننژیت اغلب توسط تماس مستقیم و نزدیک با ترشحات مخاطی و فرد بیمار به وجود می آید. اغلب باکتری های عامل مننژیت خیلی مسری نیستند اما تماس مستقیم و طولانی مدت با آنها که در ترشحات دهان و حلق بیماری وجود دارند، می تواند باعث ایجاد بیماری شود. به همین علت است که در سربازخانه ها و در محیط های عمومی سربسته برای افراد واکسن مننژیت تزریق می شود. عطسه و سرفه یک فردی که به ظاهر فقط سرما خورده است هم می تواند باعث انتقال عفونت مننژیت شود. در کسانی که آسیب نخاعی و یا مغزی دیده اند، یا شکستگی جمجمه دارند هم به علت در تماس بودن مایع نخاعی با بیرون تزریق داروهای درمانی به منظور پیشگیری انجام می شود.

تاریخچه مننژیت

قدیمی ترین نوشته پزشکی که در آن راجع به علائم مننژیت، این بیماری صحبت شده است، مربوط به کتاب قانون ابوعلی سینا است. در سال ۱۰۲۰ میلادی، ابوعلی سینا اولین بار این بیماری را کاملاً توضیح داد و روش های درمانی سنتی آن را تشریح کرد. در غرب اولین بار در سال ۱۸۰۵ بود که بعد از یک اپیدمی شدید در سوئیس، مقالات پزشکی علائم این بیماری را کاملاً توضیح دادند و اقدامات درمانی لازم را پیشنهاد کردند اما تا زمان پیدا شدن آنتی بیوتیک های مختلف، هنوز این بیماری کاملاً قابل درمان نبود.

در قرن نوزدهم، مننژیت، نفرین خانوادگی خاندان امپراتوری ژاپن بود. به علت یک نقص مادرزادی، اغلب اعضای این خانواده مستعد به ابتلا به مننژیت بودند و اغلب آنها در سن کم می مردند. در اواسط قرن نوزدهم، فقط امپراتور ژاپن و ۲ نفر از فرزندان او از این بیماری جان سالم به در بردند. امپراتور تاسیهو هم که بعدها به حکومت رسید، به خاطر عوارض این بیماری دچار عقب افتادگی ذهنی بود. تا زمان امپراتور هیرهیتو در قرن بیستم که از داروهای جدید استفاده شد، مننژیت همچنان از خاندان سلطنتی ژاپن قربانی می گرفت.

در جهان بیشترین شیوع مننژیت در قاره آفریقا است. مشکلات بهداشتی و درمانی هم به نتایج فاجعه بار این بیماری دامن می زند. در سال ۱۹۹۶ وسیع ترین و گسترده ترین

اپیدمی مننژیت در غرب آفریقا به وجود آمد که نیجریه، چاد و بورکینافاسو را درگیر کرد. ۲۵۰ هزار نفر در این کشورها مبتلابه مننژیت شدند که ۲۵ هزار نفر در اثر این بیماری جان باختند.

با کودک مبتلا به مننژیت چه باید کرد؟

۱- اول باید علائم بیماری را در کودک شناخت. تب بالا، علائم شبیه آنفلوآنزا، خواب آلودگی، استفراغ، سردرد، سفتی گردن، حساسیت به نور و وجود دانه های قرمز رنگ در پوست. علائم این بیماری در کودکان است. در نوزدان هم شل و ول بودن، بی حس بودن، عدم فعالیت، تحریک پذیری و شیر نخوردن می تواند نشانه های بیماری باشند.

۲- قدم بعدی مراجعه سریع به اورژانس است. اما برای تأیید این علائم می توان چند آزمایش ساده هم انجام داد. با یک لیوان شیشه ای روی دانه های قرمز به وجود آمده روی پوست فشار دهید. در یک حساسیت ساده رنگ دانه با فشار از بین می رود اما در مننژیت این طور نیست. سفتی گردن را هم می توان در خانه معاینه کرد.

۳- تا رسیدن به اورژانس، کودک را در یک جای آرام و خنک نگه دارید. پارچه نمناک روی پیشانی و بدنش بگذارید و سعی کنید دمای بدنش را پایین بیاورید. سعی کنید بیدار نگهش دارید تا پزشک بتواند معاینه اش کند.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۵۱۱ تماس حاصل نمایید

Filename: Document1
Directory:
Template: C:\Documents and Settings\hadi tahaghoghi\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dotm
Title: حمله به مرکز فرماندهی مغز
Subject:
Author: d
Keywords:
Comments:
Creation Date: 4/1/2012 10:32:00 PM
Change Number: 1
Last Saved On:
Last Saved By: H.H
Total Editing Time: 0 Minutes
Last Printed On: 4/1/2012 10:32:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 8
Number of Words: 1,278 (approx.)
Number of Characters: 7,287 (approx.)